

**ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΜΝΗΜΗ**

**Ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Νεκταρίου
στό ἐτήσιο μνημόσυνο τήν Τρίτη 28 Ἰανουαρίου 2025
στό Πρῶτο Νεκροταφεῖο Ἀθηνῶν**

«Καί ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμπουσι καί ὡς σπινθήρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται» (Σοφ. Σολ. 3, 6).

Συγκεντρωθήκαμε, Σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀδελφοί, ἀγαπητοί μου πατέρες, φίλοι, πνευματικά παιδιά, λαέ τοῦ Θεοῦ, σήμερα γιά νά ἐκφράσουμε γιά μία ἀκόμη φορά τήν ἀγάπη καί τήν εὐγνωμοσύνη μας πρὸς τόν Τριαδικό Θεό, διότι ἐπέτρεψε νά ἔχουμε στή ζωή μας πνευματικό πατέρα, ποιμένα, διδάσκαλο καί οἰκείο τόν μακαριστό Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυρό Χριστόδουλο.

Συμπληρώνονται σήμερα 17 ὁλόκληρα χρόνια ἀπό τή στιγμή πού ὁ Κύριός μας τόν ἐκάλεσε «ἐκ τῶν λυπηροτέρων εἰς τά θυμηδέστερα», μετά ἀπό μία δοκιμασία τήν ὁποία ὑπέμεινε μέ καρτερία καί δοξολογία στόν Θεό. «Τύπος ἐγένετο» καί στήν ἔσχατη περίοδο τοῦ βίου του γιά ὅλους μας. Ἐδειξε αὐτό πού ἦταν σέ ὅλη του τή ζωή: ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἄνθρωπος πιστός. Ἄνθρωπος ἀλύγιστος. Ἄνθρωπος πού κράτησε τό χαμόγελο στά χεῖλη, ὄχι διότι δέν ὑπέφερε, ἀλλά διότι εἶχε πάντοτε στήν καρδιά του τήν προσμονή τοῦ Θεοῦ. Ὅπως δέν λύγισε στή ζωή του, δέν λύγισε καί στό τέλος της. Καί κατέστησε τήν ἔξοδό του ἀπό αὐτόν τόν κόσμο πέρασμα, Πάσχα αἰωνιότητος.

Τό ζήσαμε στήν ἱλαρότητα τοῦ προσώπου του κατά τό μεγάλο προσκύνημα κλήρου καί λαοῦ. Στό χέρι του πού ἔδινε μέχρι τέλους τήν εὐχή του σέ ὅλους καί ιδίως στά νέα παιδιά πού τόν εἶχαν ὡς πατέρα καί φίλο. Αὐτά γιά τά ὁποῖα ἦταν ὁ μόνος ἀπό τούς θεσμούς τῆς κοινωνίας πού νοιάστηκε καί διακόνησε σέ ὅλη του τή ζωή.

Πού τά ἤθελε νά ἔχουν ἐλπίδα. Νά μήν νικιοῦνται ἀπό τούς πειρασμούς των καιρῶν καί νά μή σπαταλοῦν τή ζωή τους μάταια στά ναρκωτικά. Πού αἰσθανόταν τήν ἀνάγκη νά ζητήσει ἀπό αὐτά ἐκείνη τη δακρυσμένη συγγνώμη, διότι ὅλοι μας τά ἀπογοητεύσαμε -καί πολύ φοβοῦμαι ὅτι

έξακολουθοῦμε νά τά ἀπογοητεύουμε-, διότι τά ἀφήσαμε χωρίς ὄνειρα μέ τήν ἀδιαφορία μας.

Μέ τόν συμβιβασμό μας στήν μετριότητα. Μέ τήν ἄρνησή μας νά ἀγωνιστοῦμε γιά τό σύνολο νικῶντας τόν ἑαυτό μας. Μέ τήν αἴσθηση πού πολλές φορές ἀναδύουμε ὅτι ἡ γλώσσα μας εἶναι ξεπερασμένη καί τό βίωμά μας λειψό. Μέ τό νά μή βρίσκουν κοντά μας τό γάργαρα νερό τῆς παραδόσεως πού ξεδιψᾷ ἀληθινά ἐκείνον πού ἔχει πείνα καί δίψα γιά νόημα ζωῆς, γιά Ἑλλάδα, γιά Χριστό.

Ὁ Χριστόδουλος μιλοῦσε. Ζητοῦσε καί ἐργαζόταν γιά μία Ἐκκλησία ἡ ὁποία θά εἶχε ἡγετικό ρόλο στήν κοινωνία. Ὁχι παραβιάζοντας τή διακριτότητα τῶν ρόλων Πολιτείας καί Ἐκκλησίας, ἀλλά δείχνοντας ὅτι «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος» (Ματθ. 4,4). Μία Ἐκκλησία τῆς ὁποίας «ἡ ἐλπίς αὐτῆς ἀθανασίας πλήρης» θά ἔβγαζε πρὸς τά ἔξω θέσεις γιά ὅλα τά ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τόν ἄνθρωπο. Μία Ἐκκλησία πού δέν θά συμβιβάζοταν μέ τό ἄδικο.

Μία Ἐκκλησία πού θά ὑπηρετοῦσε τήν παιδεία τοῦ Γένους καί θά ἀφύπνιζε συνειδήσεις. Πού δέν θά ἀνεχόταν μία Ἑλλάδα ζητιάνα τῆς Εὐρώπης, ἀλλά μία πατρίδα πού μέ κριτήρια τήν ἐλευθερία τοῦ ἥθους, τόν σεβασμό στήν ιερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί τῆς ζωῆς δέν θά ἔλεγε ἄκριτα τό «ναί» στήν παγκοσμιοποίηση τῆς διαλύσεως τῶν ἐθνικῶν ταυτοτήτων, τῆς ἀφομοιώσεως τῆς γλώσσας, τῆς ἀρνήσεως τῶν παραδόσεων, τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἀθέων ρευμάτων, τῆς μετατροπῆς τῶν ἀνθρώπων σέ ἄκριτους καταναλωτές. Μία Ἑλλάδα πού δέν θά ἀπεμπολοῦσε τά ἐθνικά της δίκαια, μόνο καί μόνο γιά νά φαίνεται εὐάρεστη στούς ἰσχυρούς. Μία Ἑλλάδα μέ ψυχή! Μία Ἑλλάδα ἀγάπης καί ἀναστάσεως, μία Ἑλλάδα ἀληθινά ἐλεύθερη!

Ἐλεγε προφητικά τό 1992: «Σήμερα καλοῦμαστε ὡς ἔθνος καί ὡς λαός νά ἐπιβεβαιώσουμε τήν ἱστορία μας. Δηλαδή νά ἀνακαλέσουμε ἀπό τήν ἐφεδρεία τίς δυνάμεις ἐκείνες πού μποροῦν νά μᾶς σώσουν ἀπό τόν καταποντισμό. Καί αὐτές εἶναι βασικά δύο: Ἡ Ὁρθοδοξία μας καί ἡ Παιδεία μας. Χάρις σ' αὐτές ἐζήσαμε καί μεγαλουργήσαμε ἐπὶ αἰῶνες.

Δέν πρόκειται τώρα νά χαθοῦμε. Αὐτές μποροῦν νά μᾶς βοηθήσουν νά ξαναβροῦμε τόν χαμένο ἑαυτό μας, νά μᾶς ἐμπνεύσουν νέα ὁράματα ζωῆς, νά ἀνακόψουν τή μοιραία πορεία μας, νά μᾶς ἀφυπνίσουν ἀπό τή

νάρκη τοῦ εὐδαιμονισμοῦ καί τοῦ καταναλωτισμοῦ, νά μᾶς δείξουν στά πρόσωπά των τοὺς ἀληθινούς ταγούς τοῦ λαοῦ, πού εἶναι σέ θέση νά ἐπιτύχουν τό ἀδύνατο, δηλαδή τήν ἀνάταση» (Ὁμιλία πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικούς λειτουργοὺς τοῦ Νομοῦ Μαγνησίας).

Σήμερα πού ὁ λαὸς μας βλέπει τίς ἀξίες πού τὸν ἔθρεψαν καί τὸν κράτησαν ὀρθοῖο νά τίθενται ξανά στό περιθώριο καί ἡ νέα γενιά, χωρὶς νά φταίει ἡ ἴδια, νά ρίπτεται στὸν Καιάδα «τῆς ἀπογοήτευσης, τῆς ἀδράνειας, τοῦ μηδενισμοῦ, τοῦ ὑπερατομισμοῦ», ὅπως διέβλεπε ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος, σήμερα πού βλέπουμε μία κοινωνία νά ἔχει ὡς μοναδικό της ὄραμα τήν ὑλική εὐδαιμονία καί νά μὴ διαμαρτύρεται εὐκόλα γιὰ τοὺς πολέμους, γιὰ τήν ἐκμετάλλευση, γιὰ τήν βία, γιὰ τὰ ναρκωτικά, γιὰ τήν ἀλλοτρίωση τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας, γιὰ τήν ἀπουσία νοήματος ζωῆς, γιὰ τήν ἀνευθυνότητα τῶν ταγῶν, γιὰ τήν ἄνεση μὲ τήν ὁποία τὰ ἐθνικά μας ζητήματα θεωροῦνται δευτερευούσης σημασίας, γιὰ τήν ἀπουσία πίστεως, ὁ λόγος καί τό παράδειγμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδοῦλου ἀποτελοῦν εὐκαιρία ἀφυοπνίσεως γιὰ ὅλους μας.

Γιὰ νά γνωρίζουμε ποῦ πηγαίνουμε. Γιὰ νά θυμηθοῦμε ὅτι ἔχουμε χρέος νά παλεύουμε ὡς Ἐκκλησία νά δείξουμε ὅτι «ὁ ἄνθρωπος Ἕλληνας, πού θά ἀγαπᾷ τήν πατρίδα του, θά σέβεται τὸν Θεό τῶν πατέρων του καί θά τιμᾷ τίς πνευματικές καί πολιτιστικές ἀξίες τοῦ τόπου», ὅπως μᾶς δίδαξε ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος, εἶναι ὁ μόνος πού μπορεῖ νά διαλεχθεῖ ὡς ἴσος πρὸς ἴσον μὲ τὸν ἄνθρωπο τῆς λογοκρατούμενης ἐπιστήμης, τῆς τεχνολογίας πού μὲ τήν θεοποίησή της ὑποδουλώνει τό ἀνθρώπινο πρόσωπο, μὲ τὸν ἄδειο ἀπὸ τό «ἐμεῖς» κόσμος, μὲ μία Εὐρώπη καί ἓναν κόσμο πού νικιοῦνται ἀπὸ τὸν θάνατο.

Συμπληρώνονται σήμερα 17 χρόνια ἀπὸ τήν πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί πνευματικοῦ μας πατρός κυροῦ Χριστοδοῦλου. Ἐκεῖνος πέρασε ἀπὸ τὸν κόσμο αὐτό ὡς σπῖθα πού διαπερνᾷ τίς καλαμιές, ἀναψε τὴ φλόγα τῆς ἀγάπης γιὰ τὸν Χριστό καί τήν Ἐκκλησία καί ἔκανε καί κάνει τοὺς ἀνθρώπους νά ἀναφωνοῦνε: «Ποῦ εἶσαι, Χριστόδουλε;».

Ἐμεῖς σήμερα πού εἴμαστε ἐδῶ, ἀλλὰ καί ὅσοι ἐξακολουθοῦμε νά ἔχουμε στήν καρδιά μας τό πρόσωπό του, τό φρόνημά του, τήν αὐθεντικότητά του, τό ἡγετικό του παράδειγμα, κυρίως ὅμως τήν βαθιά του πίστη στὸν

Θεό, ἐκτός ἀπό τήν προσευχή μας γιά τήν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς του, ὀφείλουμε νά πράξουμε τό χρέος πού μᾶς ἀνέθεσε: «νά ἀναλάβουμε μείζονα σταυροφορία, γιά νά θωρακίσουμε τούς Ἕλληνες, νά τούς ὀπλίσουμε μέ τή δύναμη τῆς Παράδοσης, νά τούς δώσουμε αὐτοπεποίθηση καί νά τούς ἐμφυσήσουμε πίστη στά ἑλληνορθόδοξα ἰδεώδη» (Ὁμιλία πρὸς τούς ἐκπαιδευτικούς λειτουργούς τοῦ Νομοῦ Μαγνησίας 1995). Γιά νά εἶναι ἀναπαυμένος ἐκεῖνος καί νά προσεύχεται στό ἐπουράνιο θυσιαστήριο γιά μᾶς, τήν πατρίδα μας, τόν λαό μας, τήν Ἐκκλησία μας!

Χριστοδούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, αἰωνία ἡ μνήμη!